UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Forma abiurandi haeresim quando delatus est suspectus leuiter.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Visual Library

nihil cōfitea tur, absque ſi deiuſſoribus liber dimittendus.

& in l.3.C.ad l.Iuliam maieſtatis.& in l.ea qui dem.C.de accuſat.& Paris de Puteo in tract.ſyndicat.in parte, viſo de repetitione torturę. & alij, quos refert Antonius Gomez tom.3.varia.reſol. c.13.nu.23.teneant rei pluries torti negantis delictum, cauſam indeciſam relinquendā; at verior ſententia eſt hoc caſu, reum eſſe expediendum, & cauſam eius decidendam, & debito fine terminandam, quia vulgaris eſt regula: quod actore non probante reus debet abſolui.l.actor.C.de probatio.l.qui accuſare.C.de edendo.quod tenet & probat latiſſime Antonius Gomez præcitato loco.& Paulus Grillandus tract.de quæſt.q.7.nume.11.& alij, quos in re aperta libenter omitto: neque ab hanc ſententia recedendum eſt; quam intellige iuxta ea quę dixi paulo antea.§.vbi autem decenter.& p.2.ſuper c.inter ſollicitudines.§.atque ex hac.et §.ſequenti.

q Hic eſt diligentius attendendum,&c.] Hoc eſt accipiēdum iuxta ea quæ diximus ſupra in principio huius commentarij §.& hoc eſt, quando delatus..Atque ex his, et illis quæ copioſe dicturus ſum cum Eymerico infra quæſt.61.declarantur (niſi fallor) maiores & grauiores difficultates, quæ in hac materia contingere poſſunt.

De quarto modo terminandi proceſſum fidei per abiurationem de leui.

QVartus modus proceſſum fidei finiēdi & terminandi eſt, quando delatus de hæreſi proceſſus meritis diligenter diſcuſſis, cum bono cōſilio in iure peritorum, reperitur tātum ſuſpectus de hæreſi leuiter: & hoc eſt quādo delatus de hęreſi non deprehenditur nec cōfeſſione propria, nec facti euidentia, nec teſtium productione legitima, nec aliàs sūt indicia fortia ſeu vehementia de illa hæreſi contra eum: ſed tantummodo modica & leuia, & talia eſſe per conſilium iudicata, propter quæ vt ſuſpectus de hæreſi poteſt & debet, vt talis, illam hęreſim, de qua delatus extitit, abiurare: & talis ſi relabatur, pœna relapſis debita nō punitur: licet grauius tunc fuerit puniendus, quàm ſi non in antea abiuraſſet, iuxta c. Accuſatus, in princip. de hæret.li.6.

Qui abiurauit de leui, ſi relabatur, nō punitur pœna relapſorū.

Circa iſtum talis practica eſt ſeruanda. Talis enim ſi habetur ſuſpectus publice, abiurabit publice in Eccleſia; et ſi nō, abiuret in palatio epiſcopali, vel in capitulo cōuētus, Fratrū, vbi Inqſitor morā trahit, vel in camera Epiſcopi vel Inquiſitoris, ſecundū ꝙ apud plures vel pauciores ſuſpectus de dicta hęreſi eſt habitus et reputatus

Modus autem diſponendi ad abiurationem talis erit.

Forma diſponendi ad abiurationem publice faciendam.

VEniet namque abiurādus ad Eccleſiā vbi ſit determinatum per conſilium quod debeat publice abiurare: indicto tamen primitus p Eccleſias Dominica præcedenti, quòd omnes interſint tali die ſermoni, quem Inquiſitor faciet de fide & pro fide: & ponetur in loco congruo vnū pinnaculum, vel poſticū, ſeu cadafal † iuxta altare in medio populi, & ipſe abiurandus ſupra illud ſtans & non ſedens, vt omnibus videatur, capite denudatus, ſtantibus cuſtodibus circa illū: Et facto a ſermone in Miſſa, populo & clero inibi congregato, ac in illo impugnata hæreſi de qua abiurandus eſt delatus; Inquiſitor dicet publice, quomodo ille ibi poſitus in alto baſtimēto, † eſt habitus ſuſpectus ex talibus indicijs atque factis, de tali expugnata in ſermone hæretica prauitate; & ideo dignū eſt quod purget ſe de illa, eam vt ſuſpectus leuiter abiurando. Quo dicto ponetur liber Euangeliorum coram illo, qui debuerit abiurare; quo poſito, ipſe talis ponet manus ſuper illum, & abiurabit illam hæreſim per modum qui ſequitur.

† Cadafal vox Hiſp... pro tabu... in quo con... ſtitur.

† Baſtimentum, vox... thalami pro tabulato.

Forma abiurandi hæreſim quando delatus eſt ſuſpectus leuiter.

EGo talis, dięceſis talis, habitator ciuitatis vel 165
loci talis, in iudicio conſtitutus coram vobis domino Epiſcopo talis ciuitatis, & Fratre N. Inquiſitore hæreticæ prauitatis in terris ditioni talis domini ſubiectis, ſacroſanctis Euangelijs poſitis coram me, & proprijs manib. meis per me tactis, iuro me credere corde, et profiteor ore, illam ſanctam fidem catholicam & Apoſtolicam, quam ſacra Romana Eccleſia credit, profitetur, prædicat, & obſeruat. Item iuro, me credere corde, & profiteor ore, quod dominus Ieſus Chriſtus: *exprimatur articulus catholicus contra hæreſim, de qua leuiter eſt ſuſpectus: verbi gratia, ſi eſt de proprio, vel communi: dicetur ſic:* Iuro me credere corde, & profiteor ore, quod dominus Ieſus Chriſtus, & eius Apoſtoli, dū erant in vita mortali præſenti, habebant & habuerunt in communi aliqua, quę dicit ſacra ſcriptura illos habuiſſe, & quod in illis habuerunt ius donandi, vendēdi, & alienandi. *Et poſt abiuret hæreſim contrariam ſic:* Et conſequenter abiuro, abnego, & reuoco illam hæreſim, de qua me habetis ſuſpectum vos domini Epiſcopus & Inquiſitor, quæ mendaciter aſſeuerat, quod dominus Ieſus Chriſtus, & eius Apoſtoli non habuerunt aliquid in proprio nec in communi, & etiam quod non habuerunt in aliqua re ius illam donandi, vendendi, & alienandi. Item iuro, quod nunquam prædictam hæreſim credidi, neque credo; nec illi adhæſi, nec adhæreo de præſenti, nec vnquam credam, nec adhærebo: nec illam docui, neque docere intendo. Quòd ſi aliquid prædictorum fecero in futurum (quod Deus auertat) pœnis iuris taliter abiuranti debitis promptо animo me ſubmitto, paratus [b] ſubire omnem pœnitentiam, † quam pro his quę feci & dixi, pro quibus merito me habetis ſuſpectū, uolueritis mihi iniūgere et illā ſtudebo ꝓ uiribus adīplere, & nullatenus

† Al. pœnitentia...

contra

contra venire;ſic me Deus adiuuet,& hæc ſacroſancta Euangelia.

Prædicta autem abiuratio fiat in vulgari, vt
164 ab omnib. intelligatur:qua facta Inquiſitor poterit ſibi dicere publice in vulgari talia verba, vel ſimilia in effectu: Fili, ſuſpicionem, quã de te habebamus,& non immerito,purgaſti per abiurationem prælibatam;de cætero caueas tibi,vt non incidas in hanc hæreſim abiuratam:nam licet,ſi peniteres,non tradereris brachio ſæculari, quia abiuraſti tamquam ſuſpectus leuiter,& nõ vehementer;tamen tunc multo fortius punireris,quã ſi non abiuraſſes, & amodo pro modico habereris ſuſpectus vehementer,& vt talis abiurares,& ſi prolabereris,pœna relapſis debita puniteris, & abſque miſericordia tradereris curię ſæculari,vltimo ſupplicio feriendus.

Si autem abiurat ſecrete in palatio Epiſcopi, vel camera eiuſdem Inquiſitoris(quãdo ſcilicet, factum non eſt publicum)modo conſimili abiurabit.Quibus peractis feretur ſententia in hunc modum.

165 *Forma [c] ferendi ſententiam, ſeu iniungendi pęnitentiam ei, qui abiurauit vt ſuſpectus leuiter.*

NOs N.miſeratione diuina Epiſcopus talis ciuitatis,& Frater,&c.*vt in prędictis.* Attendentes,quod viſis & diligenter conſideratis proceſſus meritis per nos facti,contra te talem delatum nobis de hęretica prauitate,reperimus te talia,& talia cõmiſiſſe:*dicantur illa:* quæ te reddũt leuiter ſuſpectũ de hæreſi,& propter quæ te talem merito nos habẽtes,te fecimus vt leuiter ſuſpectum de prædicta labe,eandem hęreſim abiurare:verum ne prædicta per te commiſſa remaneant impunita,& ut efficiaris cautior in futurũ de multorum & magnorum conſilio in iure peritorum,ac etiam religioſorum,in & ſuper his habito maturo conſilio,pariter,& digeſto,habẽtes præ oculis ſolum Deum,ac irrefragabilem ſanctæ fidei catholicæ veritatem,ſacroſanctis Euangelijs poſitis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium noſtrum prodeat,& oculi noſtri videat æquitatem: Sedẽteſq; pro tribunali, more iudicũ iudicantium,te talem hic in noſtra præſentia pſonaliter cõſtitutum,per [d] modum,qui ſequitur condemnamus,ſententiamus,ſeu potius pęnitẽtiamus,ſcilicet,ne de cætero vnquam ſcienter legas,teneas,ſeu habeas talem librum,& etiam ne deinceps,&c.*Ponantur illa,quæ commiſit, propter quæ ſuſpectus habitus fuit de prædicta hæretica prauitate.* Lata eſt hæc ſententia,ſeu pęnitentia,&c.

Caueat autẽ notarius,quod in proceſſu ponat, quod talis abiuratio eſt facta per talẽ,tãquã per ſuſpectum habitum de hæreſi leuiter,& non vehementer,aliàs periculum magnum eſſe poſſet.

Qua ſententia ſic perlecta,Inquiſitor poterit cõferre indulgẽtiam xl.vel xx.dierum,iuxta priuilegium,Prę cũctis † omnibus,qui prędictis ſermoni,& abiurationi interfuerũt;addendo,quod quicunque præſtitit cõſilium,auxilium & fauorem,vt prædictus abiuratus taliter abiuraret, habet tres annos de indulgentia.

COMMENT. XL.

QVæ ad intelligendos hos tres modos ſequentes videlicet quartum,quintum & ſextum maxime ſunt neceſſaria,tradita ſunt copioſe ab Eymerico ſupra par.2.q.55. vbi diſſeruit de præſumptionibus leuibus,vehementibus,& violentis: quo loco & nos plurima ad eum illuſtrãdum addidimus. his vero locis de abiurationibus iniungendis ad purgandas vel excludendas,aut ad luendas pœnas pro illis ſuſpicionibus diſſerit ſingillatim, praxim docens,quæ in ſingulis debeat obſeruari:cuius occaſione tractanda a nobis hic eſt abiurationis materia. Num. 161. Abiurationis tractatio.

Quantum autem ad hunc modum ſpectat, eum tranſtulit in ſuam ſummam Tabiẽſis verbo, Inquiſitor.§.15.Iacobus Sprenger in malleo maleſicarũ 3.par.q.23.Locatus in fine operis iudicialis in forma ſentẽtiæ contra leuiter ſuſpectum de hæreſi. nõnulla Zanchinus tract.de hæret.c.41.Syluester de ſtrigibus li.3.c.4.puncto 6.

Sed iam nos de abiuratione dicamus,vt hi modi ſequentes facilius percipiantur;de qua agunt Zanchinus tract.de hæret.c.20.num.2.& ibidem Cãpegius.Repertorium Inquiſitorum, & Locatus in opere iudiciali,& Bernardus Comenſis in Lucerna,verbo,abiuratio.Petrus Godofredus in l.2.C.de hæret..Albertinus tract.de agnoſ.aſſertio.q.30.n.66.& ſeq.Turrecremata in ſumma de Eccleſia, li.4.parte 2.c.22.Simancas de Cath.inſtit.tit. 1.idẽ in enchyridio tit.53.copioſe Ioannes Roias in ſingularib.fidei,ſingula.1.idem tract.de hæret.p.2.aſſertione 41.nu.331.Conradus Brunus lib.3.de hæret.c.6.Doctores communiter in c.accuſatus in principio.de hæret.li.6.& alijs varijs locis, quos prudens omitto:nam hi cæteris copioſius rem tractant.extatque etiam de abiuratione hac,de qua diſſerendum eſt,ſingularis locus in Concilio Tholoſano c.11.& in Concilio Narbonenſi c.7.& in Concilio Bitterenſi c.29. De abiuratione q̃ diſſeruerint.

Eſt autem abiuratio(quantum pertinet ad hunc locum,nam cæteras huius vocis ſignificationes libenter omitto)ſolemnis hæreſum deteſtatio, cũ aſſertione catholicæ veritatis, & obligatione,iuramento et pœna munita permanendi in fide Chriſtiana.ita colligitur ex c.ego Berengarius.de conſecra.diſt.2.& ex c.ad abolendã.§.illos quoq. de hære. et ex c.ſuper eo.& ex c.accuſatus.de hær.li.6.& ex c.inter ſollicitudines.de purg.can. & ex plurib. alijs Iuris canonici & Cõciliorũ,ac ſãctorũ Patrũ locis. Abiuratio quid.

Abiuratio res eſt antiquiſſima,cõtra quã ſentiãt imperiti quidã vetuſtatis,et Eccleſiæ inimici:nã et in prima Nicęna ſynodo.c.8.ita ſcriptũ inuenio. Si qui voluerit venire ad Eccleſiã catholicã ex Nouatianis,placuit ſãcto Cõcilio vt ordinẽtur,& ſic maneãt in clero. Ante oĩa aũt hãc habeãt ab eis cõfeſſionẽ,quã p ſcripturã exigi oportet,vt fateãtur ſe cum oĩ cõſenſu Eccleſiæ catholicę & Apoſtolicę ſtatuta obſeruaturos,i. cõmunicaturos ſe Abiuratio res antiquiſſima.